

SPĚKTRUM 3

STU

PERIODIKUM STU V BRATISLAVE – AKADEMICKÝ ROK 2014/2015 NOVEMBER – ROČNÍK XXI. / 53./

Študenti propagovali STU na veľtrhoch vzdelávania str. 3

Darca krvi je hrdina str. 6

30. výročie výstupu slovenských horolezcov na Mount Everest str. 15

Milé študentky, milí študenti,

blíži sa 17. november – Medzinárodný deň študentstva, ktorý má u nás, na Slovensku, aj svoj špecifický význam. V tento deň si pripomínáme tiež 25. výročie začiatku Nežnej revolúcie, ktorá viedla ku zmene režimu Československa a od základu zmenila život jeho obyvateľov. Od tejto zmeny máme my, študenti, možnosť priamo ovplyvňovať chod našich vysokých škôl. V najvyššom samosprávnom orgáne fakulty a vysokej školy na Slovensku – akademickom senáte, obsadzujeme podľa zákona aspoň jednu tretinu mandátov. Okrem toho máme aj svoj vlastný, najvyšší zastupiteľský orgán – Študentskú radu vysokých škôl.

Prihovám sa vám teda pri tejto príležitosti ako predseda študentov mojej fakulty, našej univerzity, a zároveň aj ako podpredseda ŠRVŠ. Najmä však ako študent STU.

Študujete na jednej z najlepších univerzít v tejto republike. Naše fakulty každoročne obsadzujú v rebríčkoch hodnotení popredné miesta. Naši študenti dosahujú významné úspechy nielen v slovenských, ale aj medzinárodných súťažiach. Ako študenti STU máte možnosť rozvíjať svoj talent a kreativitu v zhruba 30 študentských organizáciách a orgánoch. Naša výučba sa snaží držať krok s medzinárodnými trendmi a naši absolventi sú nielen odborníkmi vo svojich odboroch, ale aj ľuďmi, ktorí riadia túto krajinu.

STU nie je ľahkou školou a ani školou pre každého. Končia ju iba odhodlaní. Aj napriek našej najväčšej novej snahe sa však občas stane, že systém zlyhá – vtedy sme tu my, vaši študentskí zástupcovia, kontaktujte nás. A ak vám bude niekedy pri vašom štúdiu ťažko, pamätajte na to, že:

Dokonalosť sa získava pomaly, úsilím.

Želám vám veľa úspechov. Kopec zábavy si predsa zabezpečíte aj sami ;-)

PETER BEŇO
predseda ŠČ AS STU

SPEKTRUM 3

Vydáva Slovenská technická univerzita v Bratislave,
Vazovova 5, 812 43 Bratislava,
mobil: 0917 669 584, fax: 02/57294 333, e-mail: spektrum@stuba.sk

Obsah

ĽUDIA, TÉMY, UDALOSTI	3 - 4
Študenti STU na veľtrhoch vzdelávania Najlepšie realizovaný transfer technológií STU je v Bratislave už 75 rokov	
ZAÚJALO NÁS	5
Najdiplomovka 2014 Stretnutie odborníkov zo zahraničia	
OČAMI ŠTUDENTOV	6
Darca krvi je hrdina	
KALEIDOSKOP	7
Mozog je aj továreň na šťastie	
STAVEBNÁ FAKULTA	8
Summer School v Pinkafelde Zlatá promócia po 50 rokoch	
STROJNÍCKA FAKULTA	9
Strojári s formulami po Slovensku	
FAKULTA ELEKTROTECHNIKY A INFORMATIKY	10
ELO SYS 2014 ASDAM 2014	
FAKULTA CHEMICKEJ A POTRAVINÁRSKEJ TECHNOLÓGIE	11
Podpora úspešnej doktorandskej práce Stretnutie akademickej obce FCHPT	
FAKULTA ARCHITEKTÚRY	12
FA v Benátkach Monografia M. M. Harminca	
MATERIÁLOVOTECHNOLOGICKÁ FAKULTA SO SÍDLOM V TRNAVE	13
Milé stretnutie MTF reprezentovala na MSV 2014 v Brne	
FAKULTA INFORMATIKY A INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ	14
CodeWeek Agile Breakfast @ FIIT STU	
ŠPORT	15
Spomienka na Ing. Jozefa Psotku	

SPEKTRUM STU

Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949;
Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967;
Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970;
Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990;
Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994

Výkonná redaktorka: Iva Šajbidorová

Grafická koncepcia: Matúš Leľovský, Juraj Blaško

Grafická úprava: Ivan Páleník

Redakčná rada: Irena Dorotjaková, Miroslav Hutňan, Valéria Kocianová, Marian Králik, Zuzana Marušincová, Ivan Páleník, Marián Peciar, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Daniela Špirková, Eva Troščáková, Milan Žiška.

Tlač: Vydavateľstvo STU, Bratislava.

Registrácia: EV 3646/09. ISSN 1336-2593.

IČO: 397687

Periodicita vydania: 10 čísel / rok

Dátum vydania: 20. 11. 2014

Foto na titulnej strane: STU na veľtrhu vzdelávania. Autor: Matej Kováč.

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá jeho autor. Redakcia nemusí súhlasiť so všetkými publikovanými názormi. Nepredajné.

Študenti STU na veľtrhoch vzdelávania

Jesenné mesiace sú, pokiaľ ide o pomaturitné vzdelávanie, takpovediac veľtržným obdobím. Naša univerzita sa tento rok prezentovala na troch veľtrhoch: 6. – 9. októbra 2014 sme sa predstavili na veľtrhu Akadémia – Vapac 2014 v Bratislave, 16. – 17. 10. 2014 nasledoval Gaudeamus 2014 v Nitre, a na záver, počas prvého novembrového týždňa, sme sa prezentovali na veľtrhu Gaudeamus 2014 v Brne.

Veľtrhy pomaturitného vzdelávania sú každoročne pre všetky vysoké školy príležitosťou ako osloviť a zaujať stredoškóľákov – svojich potenciálnych študentov. Ich denná návštevnosť sa pohybuje v niekoľkých tisícoch (Akadémia – Vapac – 8 189 návštevníkov, Gaudeamus Nitra – 8 515, Gaudeamus Brno – 28 674).

V situácii, keď je existencia vysokých škôl závislá najmä od počtu študentov, si svoju zodpovednosť uvedomujeme aj my, študenti STU. Necelá tridsiatka z nás úspešne pôsobila v jednotlivých expozíciách a vzorne reprezentovala svoju alma mater. Oboznamovali sme stredoškóľákov o možnostiach štúdia na našej univerzite a prispievali k zvýšeniu všeobecného povedomia o tom, že štúdiom technických smerov má budúcnosť.

Stredoškóľákov sme okrem iného lákali aj na zaujímavé študentské projekty a organizácie, ktorých je na STU suverénne najviac spomedzi všetkých vysokých škôl na Slovensku. Tieto prinesú každému členovi okrem vysokoškóľského titulu aj významný bonus navyše, a to v podobe nadobudnutých „soft skills“, resp. praktických skúseností a zručností. Práve tie sú pre mnohých zamestnávateľov často oveľa cennejšie ako samotný titul. A možno

to je dôvodom množstva úspešne zamestnaných absolventov STU. V neposlednom rade vedomosti, ktoré štúdiom na svojich fakultách nadobudnú, im dávajú veľký predpoklad na získanie slušnej práce, a teda na úspešný život. Tieto atribúty stredoškóľákov zaujímali, a preto boli naše expozície neustále plné. Nebol čas na chvíľku oddychu – znovu a znovu sme sa púšťali do vysvetľovania a obhajovania dobrého mena našej univerzity. Veríme, že sme svojou troškou prispeli k celkovému všeobecne vysokému povedomiu o STU a s príchodom veľkého počtu novoprijatých študentov v nasledujúcom akademickom roku snád' aj k svetlým výhľadom do budúcnosti. Rád by som vyzdvihol najmä spôsob prezentácie samotných študentov STU, ktorí odvedli kusisko poctivej práce a vzorne spolupracovali v prospech STU. Dovolím si tvrdiť, že v procese získavania budúcich študentov sú skvelým marketingovým nástrojom a nenahraditeľnou súčasťou prezentácie univerzity. Vytváranie podmienok pre ešte väčší rozvoj študentských projektov prispeje k zvýšeniu atraktivity samotnej STU.

Týmto by som rád všetkým zúčastneným vyslovil svoje poďakovanie a verím, že úspešne budeme hájiť farby najväčšej a najkvalitnejšej technickej univerzity na Slovensku aj o rok! (Fotoreportáž je na str. 16)

TOMÁŠ KOVÁČ
študent SjF

Najlepšie realizovaný transfer technológií

V tomto roku sa opäť uskutočnila konferencia NITT 2014 – Transfer technológií na Slovensku a v zahraničí. Konala sa 8. 10. 2014 a jej súčasťou bolo udeľovanie Cien za transfer technológií 2014 v nasledovných kategóriách: Inovácia s najväčším potenciálom pre uplatnenie v praxi, Najlepšie realizovaný transfer technológií a Prístup inovátora k realizácii transferu technológií. Cenu udeľuje Centrum vedecko-technických informácií SR s partnermi Neulogy a. s. a B I C Bratislava spol. s r. o.

Do užšej nominácie v kategórii Inovácia s najväčším potenciálom pre uplatnenie v praxi postúpili technológie – Lis na pelety a Axiálny extrúder s rotujúcou hlavou (obidve Strojnícka fakulta STU), v kategórii Najlepšie realizovaný transfer technológií – Prísada na zvýšenie cetánového čísla dieselových palív alebo biodieselových palív a jej použitie (Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU) a v kategórii „Prístup inovátora k realizácii transferu technológií“ – pôvodcovia Barbora Rutová a Ing. Tomáš Nagy ArtD. (Ústav dizajnu STU).

Kancelária spolupráce s praxou STU získala cenu v kategórii „Najlepšie realizovaný transfer technológií“ za Prísadu na zvýšenie cetánového čísla dieselových palív alebo biodieselových palív a jej

použitie. Pôvodcami technológie sú: doc. Ing. Pavol Daučík, PhD., doc. Ing. Elena Hájeková, PhD., Ing. Lukáš Bučinský, PhD., Mgr. Marcela Hadvinová a Ing. Tibor Jakubík, CSc. Cetánové číslo je meradlom kvality vznietenia dieselových palív a daná prísada má vplyv na výkon a chod motora, ako je: jednoduchšie štartovanie, lepšie zahrievanie, lepšia kvalita vznietenia, zlepšené štartovacie vlastnosti za studena a dokonalejšie spaľovanie paliva.

Víťaz získal možnosť zúčastniť sa a prezentovať svoju technológiu na medzinárodnom veľtrhu iENA (30. 10. 2014 – 2. 11. 2014) so zameraním na inovatívne technológie.

LUCIA RYBANSKÁ

STU je v Bratislave už 75 rokov

alebo k histórii jednej budovy

Na prahu akademického roka 2014/2015 si Slovenská technická univerzita pripomenula svoje zaujímavé jubileum – v októbri uplynulo 75 rokov, odkedy sídli v hlavnom meste Slovenska – v Bratislave.

Pôvodne bola naša škola zákonom č. 170 Zb. z. a n. z 25. júna 1937 zriadená pod názvom Vysoká škola technická Dr. Milana Rastislava Štefánika v Košiciach. V dôsledku viedenskej arbitráže z novembra 1938, keď Slovensko prišlo o časť južných oblastí, medziiným aj o mesto Košice, bola technika nútená svoje nové pôsobisko opustiť. Po krátkej zastávke v Prešove sa presťahovala do Martina, kde napriek ťažkým podmienkam mohol byť 5. decembra 1938 otvorený prvý školský rok 1938/39. Umiestnenie v Martine nebolo konečné a stále sa hľadalo vhodnejšie umiestnenie pre techniku. To sa nakoniec našlo v máji 1939 v Bratislave. Voľba na Bratislavu padla z niekoľkých dôvodov, najzávažnejšími boli dva, a to, že sa Bratislava stala hlavným mestom a druhým bola blízkosť univerzity, a tým možnosť vzájomnej spolupráce oboch vysokých škôl.

Zákon č. 188 Sl. z. vydaný 25. júla 1939 zmenil nielen sídlo techniky, ktorým sa stala Bratislava, ale zmenil aj pôvodný názov na Slovenskú vysokú školu technickú (SVŠT). Škola sa začala sťahovať do svojho nového pôsobiska, ktorým sa stala časť budovy učňovských škôl na Vazovovej ulici. Išlo na tie časy o modernú budovu s dobre vybavenými učebňami a dielňami, v ktorej učňovské školy sídlili od roku 1928. Autorom projektu budovy bol architekt Jiří Grossmann v spolupráci s architektom Aloisom Balánom. Výstavba budovy tvaru rozťahnutého písmena H bola rozdelená na tri etapy – 1. v rokoch 1928 až 1929 (blok A), 2. v rokoch 1931 až 1934 (blok D, E a F) a 3. etapa v rokoch 1935 až 1937 (blok B a C). V roku 1937 bola ukončená výstavba a do užívania bol odovzdaný celý areál. Pri tejto príležitosti bola odhalená pamätná tabuľa v priestoroch chodby na prízemí vľavo. Odovzdaním budovy boli učňovské školy, dovtedy roztrúsené po Bratislave, sústredené do jedného centra, ktoré efektívnejšie zabezpečovalo prípravu živnostenského dorastu. Dôležitou súčasťou učňovských škôl bola Škola umeleckých remesiel, ktorá si ako najstaršia umelecká škola na Slovensku dala za cieľ povzniesť domácu výrobu na úroveň modernej priemyselnej tvorby, čo sa jej v krátkom čase začalo dariť. Napriek tomu bola po niekoľkých rokoch existencie v roku 1939 zrušená.

A práve v tom období sa do budovy na Vazovovej ulici nasťahovala SVŠT. Učňovské školy (už bez Školy umeleckých remesiel) museli pre SVŠT uvoľniť viac ako polovicu plochy, a to stredný trakt a pravé krídlo. V týchto priestoroch začal školský rok 1939/40 – vtedy s počtom 570 zapísaných študentov v zimnom semestri a pedagogickým zborom, pozostávajúcím z 11 profesorov, 3 suplentov, 14 honorovaných docentov a 11 asistentov. Administratívne práce vybavovala rektorátna kancelária s 3 stálymi zamestnancami a 4 zriadencami.

Už v priebehu prvého školského roka bolo zrejmé, že pridelené priestory nebudú stačiť pre plánované otvorenie nových odborov a oddelení, tak ako to bolo ustanovené v zákone o SVŠT. Preto v nasledujúcich rokoch boli škole pridelené ďalšie priestory: nájomné byty na Mýtnej ulici, časť budovy Štátneho nakladateľstva na Sasinkovej ulici, budova bývalej nemeckej školy na Tolstého ulici, niekoľko ďalších menších objektov v meste, dokonca bola v rokoch 1942 až 1948 postavená prvá vlastná budova, známa aj dnes pod názvom Prístavba na Mýtnej ulici. Aj po pridelení týchto priestorov SVŠT zápasila ešte niekoľko rokov s nedostatkom miesta a veľkou rozptýlenosťou po celom meste.

Budova na Vazovovej ulici.

Pamätná tabuľa na počesť ukončenia výstavby učňovských škôl z roku 1937. Tabuľa bola za minulého režimu zlikvidovaná, v septembri tohto roku bola obnovená.

Napriek kritickému nedostatku priestorov a niekoľkonásobným žiadostiam SVŠT o pridelenie celej budovy na Vazovovej ulici, ostali učňovské školy v budove ešte niekoľko rokov až do ich vystaňovania v roku 1952. Rektorát SVŠT, ktorý sídlil v tejto prvej historickej budove od príchodu do Bratislavy v roku 1939, v nej zotrval do roku 1962, keď sa presťahoval do novostavby Strojníckej fakulty na Námestie Slobody 17 (vtedy Gottwaldovo námestie). Budovy na Vazovovej a Mýtnej ulici sa dostali pod správu Elektrotechnickej fakulty, ktorá tu mala najväčšie zastúpenie zo všetkých fakúlt a nemala ešte svoju vlastnú budovu ako iné fakulty.

Elektrotechnická fakulta zostala v týchto priestoroch až do roku 1985, keď sa definitívne presťahovala do nového komplexu na Ilkovičovej ulici v Mlynskej doline. Uvoľnená budova na Vazovovej ulici číslo 5 sa začala rekonštruovať a do opravených priestorov sa postupne sťahoval Rektorát STU a celouniverzitné pracoviská. Dňa 6. októbra 1995 v rámci otvorenia akademického roka 1995/96 bola zrekonštruovaná budova za účasti prezidenta SR M. Kováča slávnostne odovzdaná do užívania a slúži svojmu účelu dodnes.

M. BORIKOVÁ, ARCHÍV STU

Najdiplomovka 2014

Súčasťou spolupráce Slovnafu so Slovenskou technickou univerzitou je už tradične súťaž o najlepšiu diplomovú prácu. Jej cieľom je podporiť prepojenie univerzity s odbornou praxou, a tým uľahčiť študentom prípravu na prax. Do súťaže boli prihlásené práce študentov viacerých univerzít. Odborníci, ktorí ich posudzovali, brali do úvahy okrem odborného hľadiska aj aktuálnosť vybranej témy. Ceny za najlepšie diplomové práce za akademický rok 2013/2014 spojené s finančným ohodnotením si prevzali:

Ing. Hana Váczyová – absolventka FCHPT STU – Optimalizácia chladiaceho systému na výrobné jednotke AVD 6.
Ing. Ján Buck – absolvent FCHPT STU – Marketingová stratégia priemyselného podniku.
Ing. Dalibor Pavelka – absolvent Sjf STU – Návrh potrubia pary.

IVA ŠAJBIDOROVÁ

Stretnutie odborníkov zo zahraničia

SPECTRA – Centrum excelencie EÚ pri STU v Bratislave privítala viac ako 30 zahraničných hostí v rámci úvodného podujatia projektu 7. rámcového programu RegPol² – Socio-economic and Political Responses to Regional Polarisation in Central and Eastern Europe. Počas 5 dní podujatia, účastníci absolvovali prednášky, diskusie a tréningy zamerané na problematiku polycentrického rozvoja, procesov periferizácie, tvorby politík a cezhraničných väzieb s dôrazom na stredný a východný región Európy. Hlavnými prednášajúcimi boli – prof. Merje Kuus a prof. Uli Ermann.

Merje Kuus pôsobí ako profesorka na University of British Columbia, kde sa ako politický geograf venuje problematike geopolitických procesov a politík v nadnárodných inštitúciách so špecializáciou na schopnosť tvorby znalostí v byrokratických podmienkach.

Uli Ermann pôsobí ako profesor na University of Graz, kde sa profesijne venuje problematike humánnej geografie.

MAROŠ FINKA

Kryštalografia aj na Marse

Rok 2014 je Medzinárodným rokom kryštalografie. Pripomenuli si ho aj členovia Alumní klubu STU na Rozhovoroch s vedou na tému – čo priniesla ľudstvu menej známa sféra vedeckého bádania, kryštalografia. O jej význame však svedčí, okrem iného, aj udelenie 29 Nobelových cien. Alumnisti diskutovali s našim odborníkom v tejto oblasti – doc. Jozefom Kožíškom, CSc., z FCHPT STU.

Kryštalografiu charakterizuje J. Kožíšek ako exaktnú vednú disciplínu, ktorá sa dokáže detailne pozrieť na molekuly, dokonca na chemické väzby. Rieši veľmi rôznorodé problematiky – počnúc štruktúrou malých anorganických, organických a koordinačných zlúčenín, ako aj štruktúru makromolekúl a bielkovín.

Najfascinujúcejšie objavy sú práve pri výskume štruktúry bielkovín a súčastí živých buniek, ako napr. ribozómov. Ale aj kryštalografia ako veda samotná napreduje. Napríklad objav kvázikryštálov. Ukázalo sa, že priestor sa dá zaplniť nielen opakovaním určitého motívu pomocou 2-, 3-, 4- a 6-četnej symetrie, ale že difrakčný obrazec môže mať aj 5-, alebo 10-četnú symetriu. Ľudstvo ponúka kryštalografii mnohé výzvy. Patrí medzi ne pomoc pri riešení problémov s vodou, pri znižovaní ekologickej záťaže chemickým priemyslom, pri hľadaní nových materiálov. Silnou parketou je vývoj nových liekov. Ako kuriozitu možno spomenúť využitie kryštalografie pri výskume Marsu. Ďalšiu modernizáciu kryštalografického bádania umožní projekt röntgenového lasera v Hamburgu („Electron Free Laser“ – lineárny urýchľovač elektrónov o dĺžke 3,7 km), ktorý sa buduje aj za účasti SR. Je preto potrebné vychovávať absolventov, ktorí budú schopní písať úspešné projekty a pracovať na tejto supermodernej technológii.

V diskusii náš hosť nevylúčil úvahy o sedemčetnej osi symetrie. A či dokážu kryštály uzdravovať? Ako prírodovedec, uviedol doc. Kožíšek, nič nevylučujem, ale skôr účinkujú ako placebo.

R. WAGNEROVÁ

Darca krvi je hrdina

Do tohtoročnej Študentskej kvapky krvi, ktorá má na Slovensku 20-ročnú tradíciu, sa opäť zapojila aj STU s podtitulom Technická kvapka krvi. Na našej fakulte sa darovanie krvi uskutočnilo 16. októbra v spolupráci s Národnou transfúznou službou a Slovenským Červeným krížom.

Odber krvi sa začal o ôsmej vo vynovenej zasadačke, tzv. Chillout zóne. Už pred ôsmou sa okolo darovacej miestnosti začali zhromažďovať prví darcovia. Najskôr museli vyplniť dotazník týkajúci sa ich základných osobných údajov a zdravotného stavu. S vyplňaním im pomáhala JUDr. Eva Weissová, ktorá zastupovala Červený kríž. Akciám tohto typu sa venuje viac ako 15 rokov a s chemikmi – darcami bola mimoriadne spokojná: „Dnes bol záujem veľmi veľký, až nevídaný. Študenti sú v problematike zorientovaní, veľa informácií majú načítaných z internetu a čo ma veľmi teší, dnes je tu oveľa viac prvodarcov, ako som zvyknutá pri iných odberoch.“ Zároveň sa starala o pitný režim všetkých zúčastnených, pretože tesne pred odberom by mal darca vypíť minimálne pol litra tekutín.

Po vyplnení dotazníkov čakali na darcov tri zastávky – evidencia, resp. registrácia prvodarcov, zisťovanie krvnej skupiny a hladiny hemoglobínu v krvi a vyšetrenie u lekárky. Pokiaľ sa darcovia úspešne dostali cez všetky tri zastávky, mohli pristúpiť k samotnému odberu. Celý proces nie je náročný a ak ide všetko tak, ako má, nezaberie to človeku viac ako 25 – 30 minút. Napriek tomu si však veľká časť populácie nevie nájsť čas na to, aby krv darovala. Čo sa však nedá tvrdiť o ľuďoch, ktorí sa 16. októbra zúčastnili Technickej kvapky krvi na našej fakulte.

Veľa študentov bolo spokojných s tým, že krv mohli darovať na fakulte a nemuseli cestovať do nemocnice. „Krv som prišla darovať piatykrát, ale tu v škole som prvý raz. Doteraz som vždy chodila do nemocnice. V Bratislave som ešte vôbec nebola darovať krv, ale toto mi prišlo vhod. Nikam nemusím chodiť.“ Takto milo potešila organizátorov Adriána, a zároveň dodala: „Darovanie krvi na fakulte beriem ako výhodu, pretože sa tu cítim uvoľnenejšie. Ľudia sa skôr uvoľnia, keď tu majú kamarátov a je to pre nich známe prostredie.“

Technickej kvapky krvi na FCHPT sa zúčastnilo naozaj veľa ľudí. Niektorí boli ostrieľaní, iní prišli prvýkrát. To však nie je prípad Dominiky, ktorá krv darovala už osemkrát a toto malo byť jej deviate darovanie. Krv jej však dnes zobrať nemohli: „Dnes som chcela darovať krv deviatykrát, ale nezobrali mi ju, pretože som ráno zjedla lieky na zníženie tlaku a pri každom odobratí krvi sa tlak znižuje. Takže by sa mi tlak znížil až príliš. Ale inak to problém nie je. Stačilo, aby som si ráno liek nezobrala a krv by som mohla pokojne darovať.“ Dominika je naozaj skúsenou dárkyňou, pretože kým väčšina ľudí nemala ani

tušenie, čo znamená darovať krv na meno, ona prišla rovno s menom. „Výhoda je v tom, že nemusím mať tú istú krvnú skupinu ako človek, ktorý krv potrebuje. Tým, že darujem krv, doplním krvné zásoby pre nemocnicu a oni potom dajú potrebnú krv človeku. Nie sú tam žiadne limitácie krvnej skupiny.“

Veľa darcov malo len tie najlepšie úmysly, no našli sa aj takí, ktorí sa priznali, že body na internát sa vždy zídu. Jednou z nich bola Ivana: „Som prvodarkyňa a krv som sa rozhodla darovať – úprimne – kvôli bodom. Ale na druhej strane, krv som ešte nikdy nedarovala a moje spolužiačky áno, takže aj to ma tak trochu motivovalo.“ Podobne je na tom aj Matúš: „Som tu už tretíkrát. Prvýkrát ma presvedčili na voľno, lebo som nemusel ísť na hodinu, teraz mám za to body na internát.“ Niektorí sa zase tešili na sladkosti, ako napríklad Dominika: „Body na internát nepotrebujem, bývam v Bratislave. Ale tešila ma vidina keksíka :-).“

Organizátorov zaskočilo množstvo ľudí, ktorí prišli darovať krv. Pokročilý čas im však neumožnil zaevidovať všetkých. Preto si niektorí študenti vypísali dotazníky, vypili povinný politrák čaju a boli transportovaní na odberové miesto v Ružinove. V porovnaní s Technickou kvapkou krvi, ktorá sa uskutočnila v marci tohto roku, darovalo krv menej ľudí. Ale aj napriek tomu zhodnotil pracovník Národnej transfúznej služby – Jozef Friga, tento výjazd ako jeden z tých silnejších a dobrých. „U študentov je vidno najmä ochotu. Akurát je škoda, že bolo veľa prvodarcov – čo nás, samozrejme, teší – no pri prvodarcoch trvá evidencia, vyšetrenie, ale aj samotný odber dlhšie a preto dnes nedarovalo krv toľko ľudí, ako po minulých odberoch na vašej fakulte.“

Záujem o darovanie prejavilo približne 70 ľudí. 7 bolo transportovaných do nemocnice v Ružinove, 44 bolo zaevidovaných, zvyšok museli organizátori poslať domov kvôli časovej tiesni. Zo 44 zaevidovaných ľudí bolo 13 vyradených, čo je relatívne vysoké číslo. No v tomto chrípkovom období je to bežné. Zároveň niektorí darcovia vypadli kvôli nedostatku železa. Celkovo teda krv darovalo 33 ľudí, z toho 21 prvodarcov.

Heslom kampane jubilejného 20. ročníka Študentskej kvapky krvi „Sú tu NIAKY MOJI ľudia“ sa Červený kríž zameriava najmä na získavanie prvodarcov a rozširovanie základne darcov krvi na Slovensku. Na našej fakulte sa im to teda podarilo priam ukázkovo.

MICHAELA MALOVCOVÁ
študentka FCHPT

Mozog je aj továreň na šťastie

Alumnisti začali svoj „akademický rok“ v októbri uctením si pamiatky dvoch členov – prof. Ing. Jozefa Jaroška, CSc., a prof. Ing. Milana Turňa, CSc. Ďalšie chvíle na Rozhovorochoch s vedou už patrili jubilujúcej prof. RNDr. Kataríne Horákovej, DrSc., ktorá 12. októbra oslávila osemdesiate narodeniny. Takmer pol storočia pôsobila na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie STU a vychovala stovky odborníkov v mikrobiológii a biomedicínskom inžinierstve. Pričinila sa o biologizáciu vzdelávania. Dodnes prednáša na Univerzite tretieho veku. Telegraficky: je autorkou 155 vedeckých publikácií, 10 vysokoškolských skrípt a monografií, 25 vyžiadanych prednášok. Viedla slovenský výskumný tím v rámci spolupráce na medzinárodných projektoch EÚ v oblasti vývoja veľmi citlivých imunitestov, zisťujúcich alergény a patogénne mikroorganizmy v potravinách. Opierajúc sa o poznatky získané v tejto oblasti, začala sa hlbšie zaoberať i štúdiom správnej výživy, zdravého životného štýlu, ale aj dôsledkami nesprávnej životosprávy. Naša vzácna vedecko-pedagogická osobnosť je neúnavnou a obdivuhodnou popularizátorkou vedy. Svedčia o tom desiatky článkov o zdravej výžive, aj jej beznádejne vypredané knihy. Popri vedeckých publikáciách ich napísala deväť.

Rektor Robert Redhammer ocenil prácu K. Horákovej Plaketou STU a poďakoval za jej dlhoročné osožné vedecko-pedagogické pôsobenie. Gratulačný list poslal predseda Alumni klubu STU prof. Vladimír Bálež. Zablahoželala aj Martina Krbaťová z UTV. Nechýbali ani slávnostné tóny Bacha v podaní Andrey Pietrovej zo súboru Technik.

Najnovšie prof. Horákovú zaujal najdokonalejší orgán ľudského tela – mozog. Napriek intenzívnemu záujmu vedcov, vieme o ňom oveľa menej ako o ktoromkoľvek inom orgáne. Naša špičková odborníčka sa pustila do štúdia tohto jedinečného a najzložitejšieho ľudského orgánu, ktorý nás „neochotne“ vpúšťa do svojej trinásť komnaty. Alumnistom porozprávala o tom, ako a čím „kŕmiť“ našu šedú mozgovú kôru, ako sa ku nej správať, aby bola stále zdravá a bystrá. Spomenula, že je aj továrňou na šťastie. Oveľa viac sa však možno dočítať v práve vychádzajúcej knihe. Ako mať zdravý mozog v každom veku – taký je jej názov. V Alumni klube sme ju s radosťou pokrstili. A keďže mozog má dve hemisféry, vybrali sme aj dvoch krstných otcov. Vlašskými orieškami (podobnosť mozgu) ju vypravili do života – rektor R. Redhammer a vynikajúci vedec prof. MVDr. Michal Novák, DrSc., riaditeľ Neuroimunologického ústavu SAV (pracoval v tíme s nositeľmi Nobelovej ceny v Cambridge), ktorý je autorom hodnotného úvodu. Tiež ho fascinuje mozog, ktorého mystérium, ako píše, sa doposiaľ nepodarilo dešifrovať. Hoci väčšiu časť mozgu tvorí obyčajná voda – až 75 percent, sú jeho schopnosti riadiť naše myslenie a konanie súčasným poznáním neuchopiteľné.

Prof. K. Horáková nedopraje svojmu mozgu oddych. A my jej prajeme do ďalších rokov veľkú nošu zdravia, aby jej dlho vydržala sviežosť, vzácna životná a tvorivá energia, ktorú rozdáva, aby pomohla pri ochrane hodnoty najcennejšej – zdravia.

RUŽENA WAGNEROVÁ

Alumni klub kráča ďalej

Po troch rokoch sa členovia Alumni klubu STU (AK STU) stretli 4. novembra na treťom valnom zhromaždení. V hodnotiacej správe predseda prof. Ing. Vladimír Bálež, DrSc. konštatoval, že za necelých šesť rokov existencie sa klub stal obľúbeným miestom stretávania pedagógov, študentov i záujemcov z externého prostredia na pravidelných Rozhovorochoch s vedou. Klub je i prejavom úcty univerzity ku svojim dlhoročným zamestnancom, ktorí takto majú možnosť udržiavať kontakt so svojou alma mater. Podnetnými prednáškami sa prezentovalo 49 vedeckých a pedagogických osobností z STU, SAV, bankového sektoru a z inštitúcií EÚ. Uskutočnilo sa aj prvé diskusné fórum s Asociáciou Rímskeho klubu na Slovensku. V. Bálež poďakoval rektorovi Robertovi Redhammerovi za podporu a osobnú angažovanosť pri oceňovaní celoživotnej práce a pri jubileách členov. Klubové aktivity boli i mediálne spropagované, najmä v RTVS. Novinkou je zverejňovanie vybraných prednášok na youtube.sk, čo sa stretáva s priaznivou odozvou. Veľmi dobrá je spolupráca s archívom STU a AIS.

O hospodárení klubu informoval prof. Ing. Dušan Petráš, PhD. Uviedol, že ekonomická situácia AK nie je priaznivá (iba príspevok časti členov). „Bolo by osožné, ak by sme sa dopracovali k systému fungujúcemu na zahraničných univerzitách, kde alumni kluby finančne podporujú absolventi na významných postoch. U nás, napriek úsiliu klubu, nemáme pozitívnu reakciu.“

Alumnisti si opäť zvolili za predsedu klubu V. Báleša. Stal sa aj predsedom Správnej rady, do ktorej boli zvolení: M. Peciar, Š. Luby, F. Ohrablo, D. Petráš, J. Wagner, L. Zanzotto. Za predsedu Dozornej rady bol zvolený J. Šablík, členovia – F. Kmiť, J. Garaj. Členovia výkonného výboru sú: P. Návrat, L. Hulényi, K. Jelemenský, B. Kováč, K. Rešetová, A. Šoltész, P. Timár.

R. WAGNEROVÁ

Summer School v Pinkafelde

Rakúska University of Applied Sciences Burgenland sa už po treť raz podujala hostiť International Summer School v priestoroch svojho kampusu v Pinkafelde. Tohtoročná letná škola prebiehala v termíne od 18. – 27. septembra 2014 pod zástitou organizácie CEEPUS a venovala sa najmä aktuálnej téme udržateľnej energie v stavebníctve. Cieľom tejto akcie bolo podnietiť medzinárodnú spoluprácu a medziodborovú komunikáciu študentov technického zamerania z participujúcich univerzít z Rakúska, Maďarska, Českej republiky, Slovinska a Slovenska.

Zo Slovenska si sem tento rok prišli rozširovať svoje vedomosti študenti inžinierskeho štúdia študijného programu technické zariadenia budov – Stavebnej fakulty STU v Bratislave: Bc. Zuzana Chudá, Bc. Lucia Hrčková, Bc. Slávka Šalatová a Bc. Jakub Perdik, pričom úlohu mentora a prednášajúceho sa zhostil prof. Ing. Dušan Petráš, PhD.

Hlavným zmyslom letnej školy bolo v príjemnej a priateľskej atmosfére „nasať“ nové poznatky, porovnať prístupy k téme obnoviteľných energií v regióne Strednej Európy, spoznať nové metódy v oblasti udržateľnej architektúry, a najmä technických riešení v udržateľných budovách. Odborné prednášky profesorov z rôznych krajín, praktické laboratorné ukážky a merania v laboratóriách FH Burgenland, či demonštrácia teórie v praxi v budove Energy Base vo Viedni, poskytli študentom veľmi komplexný a ucelený pohľad na danú problematiku. Celých desať dní sa však nenieslo len v akademickej rovine, hostitelia prezentovali aj rakúsku pohostinnosť pri návšteve tradičnej vínnej pivnice v malebnej obci Heiligenbrunn či prehliadkou pamiatok Viedne. Celý program Summer School 2014 vyvrcholil záverečnou prezentáciou prác študentských tímov, ktoré mali za úlohu navrhnúť koncept budovy Energy Center v Pinkafelde s minimálnym dosahom na životné prostredie. Štyri výsledné koncepcie boli výsledkom tvorivej spolupráce študentov z rôznych krajín, rôzneho zamerania a rôznych odborných prístupov, no so spoločným cieľom – ponúknuť zaujímavé

pohľady na zadanú tému. V záverečnom vyhodnotení sa porota zhodla, že z tohto hľadiska bola Summer School 2014 úspešná a priniesla mnoho sviežich riešení a nápadov.

Najdôležitejším prínosom akcie pre študentov však bola skúsenosť s prácou v medzinárodných tímoch, zlepšenie jazykových a prezentačných schopností a rozšírenie svojich okruhov známych o kolegov z okolitých krajín. Odborníkom zas toto podujatie naskytlo možnosť prehľadného existujúcej spolupráce a alternatívu spoluvytvárania dobrých vzťahov medzi zúčastnenými univerzitami s dôrazom na nové, zaujímavé projekty v budúcnosti.

**ZUZANA CHUDÁ, LUCIA HRČKOVÁ, SLÁVKA ŠALATOVÁ,
JAKUB PERDIK**
Foto: ZUZANA CHUDÁ

Zlatá promócia po 50 rokoch

Od chvíle, keď si 30. októbra 1964 v budove Parku kultúry a oddychu (PKO) prevzali absolventi odboru pozemné stavby a konštrukcie študijného smeru architektúra a pozemné stavebníctvo Stavebnej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej (SVŠT) z rúk vtedajšieho dekana doc. Petra Nahálku diplomy s vysokoškolskou kvalifikáciou „stavebný inžinier“ – uplynulo neuveriteľných 50 rokov. Pominuteľný čas ich

produktívnej zrelosti akosi prirodzene plynule vystriedala jeseň života so svojimi vzácnymi a neopakovateľnými okamihmi, z ktorých jeden práve v uplynulých dňoch spoločne slávnostne prežívali – Zlatú promóciu.

Bývalí profesori, docenti a inžinieri, ktorí sa v uplynulých 50 rokoch podieľali na rozvoji stavieb, budov, ich architektonického dizajnu a architektonických konštrukcií na Slovensku i v zahraničí, si 24. októbra 2014 prevzali pamätne diplomy z rúk dekana Stavebnej fakulty Alojza Kopáčika.

Úprimné poďakovanie svojej alma mater vyslovil za prítomných absolventov vo svojom prejave doc. Milan Čabrák, ktorý si zaspomínal na uplynulé roky štúdia, na pedagógov – Karola Havelku, Vladimíra Chrobáka, Štefana Lukačoviča, Vojtecha Balažovjeh, Jozefa Harvančíka, Milana Škorupu, Vladimíra Složku a Jozefa Zábojníka – vďaka ktorým svoj profesijný smer mohli všetci plnohodnotne zrealizovať.

Záverečná študentská hymna Gaudeamus igitur umocnila príjemnú, neopakovateľnú atmosféru spoločenskej slávnosti.

VALÉRIA KOCIANOVÁ

Strojári s formulami po Slovensku

Ukázať študentom stredných škôl, že náročné štúdium sa dá spojiť aj s aktivitami, v ktorých sa uplatňujú poznatky zo štúdia, bolo hlavným motívom akcie Študentská formula okolo Slovenska.

Slávnostný štart sa uskutočnil 17. 10. 2014 na Primáciálnom námestí v Bratislave za prítomnosti primátora Milana Ftáčnika, riaditeľa komunikácie a vonkajších vzťahov PSA Peugeot Citroën Slovakia Ing. Petra Šveca (generálny partner akcie), prezidenta Zväzu automobilového priemyslu SR Ing. Jaroslava Holečka, PhD., a generálneho riaditeľa Slovakiaringu Ing. Pavla Čulíka. Prítomných študentov bratislavských škôl ako aj návštevníkov historického centra uvítal dekan Strojníckej fakulty STU prof. Lubomír Šooš a prezentoval mapu Slovenska aj s mestami, v ktorých sa formuly predstavujú. Potom kapitáni jednotlivých tímov stručne predstavili svoje monoposty a formuly jazdili v daždi na Primáciálnom námestí.

Ďalší týždeň od pondelka do piatka sme postupne navštevovali stredné školy na Slovensku. Začali sme v Trnave na Strednej priemyselnej škole dopravnej, pokračovali v Dubnici nad Váhom na SPŠ Obrancov mieru, v Dolnom Kubíne na Gymnáziu P. O. Hviezdoslava, v Banskej Bystrici na SPŠ J. Murgaša a skončili sme v Leviciach na Strednej priemyselnej škole. Zakaždým sme však pozvali aj školy z blízkeho okolia. V rámci našej akcie sme stredoškôľakov informovali o štúdiu na Strojníckej fakulte STU v Bratislave, potom kapitáni jednotlivých tímov predstavili aktivity pri stavbe formúl a zástupcovia zo Študentského cechu strojárov niečo povedali o zaujímavom živote študentov mimo vyučovacieho procesu. Nasledovali jazdy monopostov na školskom

Slávnostný štart bol vzhľadom na hustý dážď v podchode Primáciálneho paláca.

Formuly zaujali aj študentov na SPŠ J. Murgaša v Banskej Bystrici.

dvore a akcia sa ukončila súťažou štvorčlenných tímov stredoškôľakov, ktorá pozostávala z vedomostnej časti a časti, v ktorej museli študenti preukázať istú dávku kreativity. Členom víťazných tímov dekan fakulty odpustil poplatok za prijímacie konanie.

Ostáva len dúfať, že študenti stredných škôl si po maturite vyberú štúdium s technickým zameraním.

MARIAN KRÁLIK

Pred súťažou v kreativite sa študenti museli poradiť.

Spoločné foto účastníkov akcie po skončení náročného týždňa.

ELO SYS 2014

V dňoch 14. až 17. októbra 2014 sa konal jubilejný 20. ročník medzinárodného veľtrhu elektrotechniky, elektroniky, energetiky a telekomunikácií ELO SYS v Trenčíne. Na tomto tradičnom podujatí bola FEI STU odborným garantom konferencie Elektrotechnika, informatika a telekomunikácie 2014, ako aj už dlhoročným vystavovateľom zaujímavých exponátov.

Tento rok sa na prezentácii fakulty zúčastnilo päť pracovísk, ktoré sa snažili návštevníkov podujatia zaujať predovšetkým výsledkami

svojho výskumu vo forme interaktívnych exponátov. K videniu tak boli prvé fotovoltaické panely vyrobené na Slovensku, prototypové výskomery pre paraglajdistov, prvá slovenská elektronická motokára, elektrická kolobežka atď. Návštevníci stánku si mohli zmerať aj akupunktúrne body a už tradičným sprievodným podujatím garantovaným FEI STU boli Dni mobilnej robotiky.

V rámci týchto robotických exponátov púťali najväčšiu pozornosť exponáty, pomocou ktorých FEI STU deklarovala spoluprácu s praxou – robotické rameno riadené pomocou smartfónu a humanoidný robot NAO. Z ostatných robotov zaujali ďalšie slovenské prototypy – robot MRVK a guľový robot Gulko. Medzi už tradičné exponáty možno zaradiť kráčajúce roboty alebo rôzne senzorické systémy využívané v robotike. Všetky spomínané technológie priťahovali k stánku veľké množstvo návštevníkov, ktorí sa aktívnou formou zapájali do interakcie so zariadeniami alebo do diskusií s odborníkmi z FEI STU. Najväčší záujem už tradične prejavili možno budúci študenti Fakulty elektrotechniky a informatiky, avšak mnohé z exponátov zaujali aj potenciálnych partnerov z praxe. Vedenie FEI STU týmto ďakuje všetkým, ktorí sa pričínili o úspešnú reprezentáciu fakulty, a tým aj STU v Bratislave.

MILAN ŽIŠKA

ASDAM 2014

Pred dvadsiatimi rokmi sa kolegovia z Katedry mikroelektroniky FEI STU a z Elektrotechnického ústavu SAV zhodli na potrebe zorganizovať vedeckú konferenciu zameranú na moderné polovodičové prvky a obvody, a na mikrosystémy, ba dokonca založiť tradíciu takýchto konferencií. Dva roky na to, v októbri 1996, sa konala prvá konferencia s názvom Advanced Semiconductor Devices and Microsystems, ASDAM. Od tých čias sa konferencia koná každý druhý rok, hlavní organizátori, FEI a SAV, sa striedajú.

V dňoch 20. až 22. októbra 2014 sme sa stretli na jubilejnom 10. ročníku v kongresovom centre SAV v Smolenickom zámku. Hlavným organizátorom konferencie bol Ústav elektroniky a fotoniky FEI STU v spolupráci

s Elektrotechnickým ústavom SAV, nadáciou Pronamos a technickým spolusponzorstvom IEEE Electron Devices Society. Od prvej konferencie uplynulo 18 rokov, stala sa tak zrelo, dospela.

Účastníci konferencie, ktorých bolo 97 z 19 krajín všetkých kontinentov okrem Austrálie, sa pochvalne vyslovovali najmä o jej odbornom programe. S pozvanými referátmi vystúpili šiesti hostia: A. Ionescu (Švajčiarsko), O. N. De Oliveira Jr. (Brazília), M. Uren (Veľká Británia), A. Vescan (Nemecko), M. Weis (Slovensko) a M. Zeman (Holandsko). Ďalších 79 prác bolo prezentovaných v jedenástich odborných sekciách. Najzastúpennejšími témami boli štruktúry a systémy na báze GaN, charakterizácia a modelovanie progresívnych

štruktúr a systémov a fotonika. Všetky práce predstavené na konferencii sú voľne dostupné cez IEEE Xplore Digital Library.

Hostia oceňovali, že po prednáškach sa kolegovia nerozutekali po obchodoch, ako to býva v prípade kongresov vo veľkých mestách, ale zotrvali v družných debatách v príjemných priestoroch Smolenického zámku do neskorého večera. Atmosféru konferencie dotvorili dva spoločné večery, jeden z nich podfarbený aj ukážkou slovenského folklóru a druhý ochutnávkou skvelých malokarpatských vín. Hostia si tiež pochvaľovali krásne prostredie, ktorým je už tradične čarovný zámok v Smoleniciach.

JURAJ BREZA, DANIEL DONOVAL

Podpora úspešnej doktorandskej práce

Dňa 9. 10. 2014 rektor Robert Redhammer slávnostne odovzdal Mgr. Radke Tuškovej, doktorandke FCHPT, dekrét na podporu jej projektu „Počiatočné štádiá a progres neurodegenerácie mozgu skúmané in vivo MRI a 1H, 31P MR spektroskopiou na animálnom modeli“ v sume 3 000 eur. Tento grant bol poskytnutý v rámci programu STU na podporu mladých vedeckých pracovníkov. Na akcii sa zúčastnil aj prorektor S. Biskupič, dekan FCHPT J. Šajbidor a školiteľ ocenennej doc. T. Liptaj. V diskusii, ktorá nasledovala sa hovorilo najmä o detašovanom pracovisku FCHPT v Univerzitnej nemocnici na Kramároch ako súčasť Národného centra NMR, jeho pracovných podmienkach a možnostiach jeho podpory zo strany FCHPT a STU. Veľkú

pozornosť venoval rektor samotnej práci Mgr. Tuškovej. Ocenil jej aktuálnosť v kontexte svetového výskumu v tejto oblasti, a tiež to, že napriek nie najlepším podmienkam sa na pracovisku dosahujú výsledky, ktoré môžu byť bez problémov publikované v renomovaných časopisoch. Na záver poprial Mgr. Tuškovej veľa úspechov v práci s nádejou, že bude pokračovať aj po skončení doktorandského štúdia ako postdoktorandka.

Názor úspešnej doktorandky: „V rámci doktorandského štúdia riešim tému zaoberajúcu sa výskumom demencie Alzheimerovho typu na animálnych modeloch (na potkanoch) pomocou magnetickej rezonancie. Skúmame energetický metabolizmus, koncentrácie

jednotlivých metabolitov v mozgu – znižovanie a zvyšovanie ich hladín v dôsledku navodeného ochorenia a následného preliečovania. V práci sme dosiahli významné výsledky, ktoré budú v najbližšom čase publikované, a vďaka nim sme sa rozhodli pokus predĺžiť a vylepšiť. Reagovala som teda na výzvu na získanie finančnej podpory a s odbornou pomocou som sa pokúsila napísať grant, ktorý by zaujal a získal podporu. Jeho získanie je veľmi významná pomoc na riešenie môjho výskumného zámeru. Popravde ma mielo prekvapil a veľmi potešil. Popri výskumnej práci sa tak učím aj písať granty, a tým, že som ho získala, sa stávam aj mierne nezávislá od finančných prostriedkov mojich školiteľov. Malý krok pre ľudstvo, veľký krok pre mňa. No a mojím (naším) cieľom je stále hľadať nové biomarkery na včasnú diagnostiku Alzheimerovej choroby, pretože ak by sa choroba odhalila včas, dal by sa ešte spomaliť jej priebeh, v najlepšom prípade ju zastaviť a pacient by získal šancu na plnohodnotný život. Práca ma naozaj baví, bez „mojich potkanov“ si to už ani neviem predstaviť, ale fakt je, že na škole je málo pracovných miest pre postdoktorandov. Po tomto rozhovore s pánom rektorom a s pánom dekanom mi však mierne stúpila nádej, že prácu, ktorá ma baví a zaujíma, budem môcť vykonávať aj naďalej“.

MIROSLAV HUTŇAN

Stretnutie akademickej obce FCHPT

Dňa 3. októbra 2014 sa uskutočnilo už tradičné stretnutie zamestnancov a študentov FCHPT s vedením fakulty, na ktorom predstavitelia fakulty zhodnotili činnosť za rok 2013, a zároveň prezentovali plán hlavných úloh na rok 2014. Prítomných zamestnancov a študentov privítal dekan fakulty J. Šajbidor, ktorý prierezovo zhodnotil a prezentoval dosiahnuté výsledky vo všetkých oblastiach činnosti fakulty v minulom roku. V pedagogickej oblasti bola hlavnou úlohou príprava na komplexnú akreditáciu. Výrazné zvýšenie kvality doktorandského štúdia očakáva vedenie fakulty od zmeny financovania a nových pravidiel hodnotenia

doktorandov. Vo vedeckej oblasti fakulta dosahuje tradične dobré výsledky. Uplynulý rok z hľadiska vedy a výskumu hodnotil dekan ako ustálený. Na fakulte sa rieši vyše 150 vedeckých projektov a z tejto činnosti FCHPT získala viac ako 3 mil. eur, čo predstavuje asi tretinu zo štátnej dotácie. Najdôležitejšou úlohou vedenia fakulty je v súčasnosti koordinácia stavby Univerzitného vedeckého parku – UVP. Po dekanovi vystúpili s krátkym hodnotením svojich rezortov prodekan. Doc. M. Bakošová zdôraznila redukciu celkového počtu predmetov v bakalárskom a inžinierskom štúdiu, čo umožní zvýšiť efektivitu

vzdelávania a posilnenie inžinierskeho základu štúdia. Prodekan A. Gatial vyzdvihol úspešnosť fakulty v získavaní vedeckých grantov a prodekan L. Jelemenský sa zamerával najmä na udržateľnosť projektu Univerzitného vedeckého parku. Na záver stretnutia sa prof. Šajbidor v mene celého vedenia poďakoval pracovníkom fakulty a študentom za spoluprácu počas minulého roku a vyslovil presvedčenie, že náročné úlohy budeme úspešne plniť aj v budúcnosti.

IGOR BODÍK

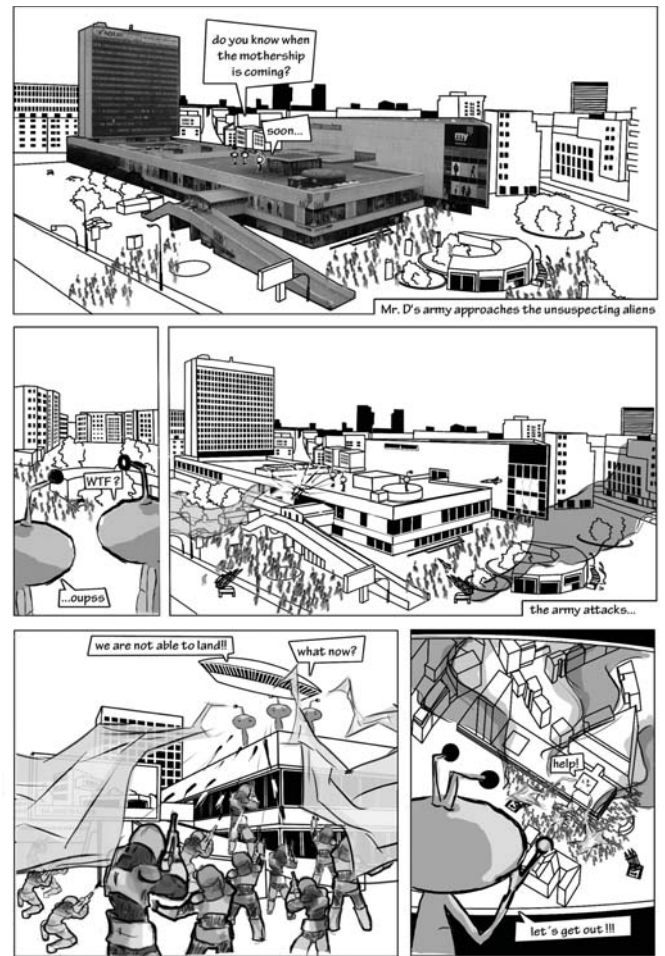
FA v Benátkach

Objekt Slovenského rozhlasu vo forme šperku.

Fakulta architektúry STU podpísala v marci 2014 Memorandum o spolupráci s významnou svetovou kultúrnou inštitúciou Bienále v Benátkach (La Biennale di Venezia), čo jej umožnilo aktívne sa zúčastniť na Bienále architektúry podujatia Biennale Sessions 2014. Ide o edukačný program v réžii univerzít, ktorý poskytuje zúčastneným univerzitám priestor na prezentáciu, zaradenú do oficiálneho programu pre všetkých návštevníkov.

Tohtoročnou témou bolo „Fundamentals“, na ktorú projekt študentov FA reagoval témou národných pavilónov „Absorbing modernity 1914 – 2014“. Výstupom projektu bol komiks, séria pohľadníc s fotografiami významných modernistických stavieb a inštalácia. Tieto „nearchitektonické“ výstupy boli vhodným médium na prezentáciu vlastných postojov a názorov študentov na riešenie témy. Názorov, ktoré nie sú zaťažené vlastnou minulosťou, nostalgiou či osobnou angažovanosťou vo vzťahu k tejto architektúre. Podobne ako inštalácie v národných pavilónoch, aj projekt študentov FA analyzoval spôsob nášho vyrovnávania sa s vlastnou architektonickou minulosťou. Súčasťou prezentácie bolo aj krátke video o Fakulte architektúry a inštalácia kolektívu autorov – pedagógov, ktorí workshop viedli, v spolupráci so šperkárkou Andreou Ďurianovou. Inštalácia vyabstrahovala formy významných diel slovenskej architektonickej moderny v podobe šperkov – kolekcie brošní – ako výnimočných objektov na tvári mesta Bratislava.

Komiks „Fatal Error“ ako jeden z výstupov študentského projektu.

Program prezentácie FA pripravili v spolupráci so študentmi v rámci série letných workshopov. Letnú školu viedol tím pedagógov: Katarína Boháčová, Michala Lipková, Martin Šichman, Lukáš Šíp a Martin Uhrík. Prezentácia na benátskom bienále sa uskutočnila 19. septembra 2014 v priestoroch Sale d'Armi v Arsenale. Finančné krytie projektu sa zabezpečilo cez grant Ministerstva kultúry so spoluúčasťou Fakulty architektúry STU.

IRENA DOROTJAKOVÁ

Monografia M. M. Harminca

V pondelok 6. októbra 2014 si pripomíname Svetový deň architektúry, a práve v tento deň, ktorý je aj predvečer 145. výročia narodenia Michala M. Harminca, sa uskutočnila

v Slovenskom národnom múzeu prezentácia novej monografie Jany Pohaničovej a Matúša Dulla o nestorovi slovenskej architektúry pod názvom Michal M. Harminc – architekt dvoch storočí. Architekt Harminc bol činný 65 rokov a naprojektoval 300 budov po celom vtedajšom Rakúsko-Uhorsku. Autori o ňom píšú ako o eklektikovi v tom najlepšom slova zmysle, lebo spájal historické s modernou a ďalšími prúdmi. Publikácia bola vydaná vo vydavateľstve Triopublishing, s. r. o. Pri tejto slávnostnej príležitosti prehovoril generálny riaditeľ SNM Viktor Jasaň, riaditeľka vydava-

telstva PhDr. Magdaléna Fazekašová, dekanka Fakulty architektúry STU doc. Ľubica Vitková a autori knihy doc. Jana Pohaničová a prof. Matúš Dulla. Autorom grafického dizajnu knihy je Branislav Gajdoš a autorom 160 fotografií z celého Slovenska Mgr. art. Matej Kováč. Knihu pokrstila kamienkami vnučka Dana, pravnučka a prapravnúčik Michala M. Harminca.

IRENA DOROTJAKOVÁ

Foto: MATEJ KOVÁČ

Milé stretnutie

Je prospešné, keď absolventi udržiavajú so svojou univerzitou kontakt. Profesor M. Turňa pravidelne pozýval svojich spolužiakov na fakultu.

Po 18 263 dňoch sa pri milom výročí stretli absolventi (1964, 1965) Strojníckej fakulty SVŠT. Prišlo 74 absolventov, z ktorých niektorí skončili špecializáciu v Zlíne.

Nechýbali ani absolventi žijúci v zahraničí (Austrália 1, Kanada 1, Nemecko 2, Čechy 2).

Ako na stretnutí zdôraznil dekan MTF STU O. Moravčík, bola to silná, múdra a úspešná generácia. Naplnili nezastupiteľné poslanie tvorivej technickej inteligencie v našej spoločnosti. Nechýbali ani smutné spomienky na devastáciu časti podnikov po roku 1990, v ktorých poctivo pracovali a vytvárali reálne hodnoty.

Stretnutie bolo dojemné a bolo by našim v tejto tradícii pokračovať. Podujatie vynikajúco pripravil D. Sedlák.

MILAN PETRÁŠ

MTF reprezentovala na MSV 2014 v Brne

Medzinárodný strojársky veľtrh (MSV) v Brne je najvýznamnejším priemyselným veľtrhom v strednej Európe. V tomto roku sa ho zúčastnilo 1 600 vystavovateľov z 31 krajín. Hlavnou témou bola priemyselná automatizácia, prezentácia meracej, riadiacej, automatizačnej a regulačnej techniky, zahrňujúca všetky odbory veľtrhu.

Účasť MTF STU na veľtrhu bola zabezpečená vďaka realizácii projektu Vedomostná fakulta pre hospodársku prax, ITMS 26110230113. Bola príležitosťou na prezentáciu vedeckovýskumných výsledkov fakulty, priestorom na komunikáciu ohľadom konkrétnej pomoci pri riešení problémov praxe, miestom na prezentáciu projektov pre rozvoj vedecko-výskumného potenciálu fakulty a jej zázemia, ale aj priestorom na kontakt s firmami a spoločnosťami, a na nadviazanie spolupráce medzi fakultou a praxou. Čo bolo nesmierne milé, že sa k fakulte hlásili jej bývalí absolventi, ktorí teraz pôsobia na rôznych postoch v priemyselnej oblasti.

Účasť MTF STU podporila záujem fakulty o transfer technológií a inovácií, ktorý sa stáva vyhľadávaným indikátorom na nadviazanie kontaktov medzi výrobnou a vývojovou sférou. Išlo o sústredenú ponuku vedecko-výskumných kapacít na priemyselné využitie, ako prejav skutočného záujmu univerzitného prostredia na riešení problémov praxe.

MSV v Brne bol príležitosťou na prezentáciu portálu firiem na MTF (www.portalfirmem.mtf.stuba.sk) – to sú partneri z praxe, s ktorými

mi má fakulta podpísané zmluvy o spolupráci. Portál je založený na princípoch vytvárania takej ponuky fakulty, ktorá korešponduje s potrebami a prírannosťami jej cieľových trhov, to je praxe. Bolo nám ctou prezentovať na MSV našich partnerov, ako sú: Matador Industries, a. s., Dubnica nad Váhom, Bizzcom, s. r. o., Trnava, Koval Systems, a. s., Beluša, VIPO, a. s., a iní. Niektorí z nich sa zastavili osobne pri stánku MTF STU, čo bolo veľmi milým gestom a prejavom vzájomného rešpektu.

Prínosy z účasti na veľtrhu: veľtržné a výstavne akcie patria medzi najatraktívnejšie reklamné podujatia. V súčasnosti predstavujú dôležitý nástroj marketingovej komunikácie. Postupne sa stali meradlom ekonomického a kultúrneho rozvoja tak v národnom, ako aj v medzinárodnom ponímaní. Odborníci

sa zhodujú v názore, že veľtrhy a výstavy sú síce najdrahšou, ale zato najúčinnějšíou formou propagácie. Cieľom týchto aktivít je dosiahnutie maximálneho účinku s čo najefektívnejším využitím všetkých použitých materiálnych a finančných prostriedkov. K ďalším prínosom sa môžu jednoznačne pripojiť: prezentácia fakulty ako riešiteľa projektu, ktorého hlavnou líniou je vzťah univerzity a hospodárskej praxe, možnosť prezentácie a zisťovanie transferu poznatkov a znalostného potenciálu fakulty do praxe, zvýšenie podpory medzinárodnej spolupráce fakulty s priemyselným prostredím, rozvoj osobných kontaktov, poznanie nových skupín z praxe blízkych fakulte, a iné.

KVETOSLAVA REŠETOVÁ

CodeWeek

Deti skladali Lego robota.

Dni 11. – 17. október 2014 sa niesli v znamení Európskeho týždňa programovania – EU CodeWeek 2014. Žijeme totiž vo svete, v ktorom sme obklopení technológiami, a kde množstvo našich aktivít súvisí s počítačmi. Počas tohto týždňa sa tisícky detí, rodičov, učiteľov, podnikateľov a politikov zo všetkých európskych krajín stretávali na verejných podujatiach či v triedach, aby diskutovali o význame digitálnych zručností, vyskúšali si základné programátorské postupy a pochopili, že programovanie môže byť aj zábavné.

Naša fakulta sa tiež zapojila do tejto celoeurópskej aktivity spolu s ďalšími viac ako 60 organizáciami na Slovensku a pripravila niekoľko workshopov zameraných na tú mladšiu generáciu. Zostav robotu z Lega a nauč ho chodiť – to bol jeden z nich, ktorý pre deti a dievčatá pripravilo naše AJ Ty v IT. Cieľom bolo priblížiť im prácu v informatike a samotné programovanie, motivovať ich k tomu, aby neboli len pasívni používatelia, ale aktívni tvorcovia programov a hier.

Dievčatá vytvárali a testovali domáce telefónne siete.

Deti skladali svojho Lego robota, ktorého potom učili chodiť. Počas ďalšieho workshopu zase naprogramovali hru Bludisko v Scratchi. Dievčatá sa zoznámili s 3D programovaním, mohli si vytlačiť svoj 3D model, vytvárali a testovali domáce telefónne siete a učili sa aj bezpečne sa správať na internete.

„Pracujeme s dievčatami, pretože tie nám v IT chýbajú. Pracujeme zároveň i s deťmi na základných školách, aby sme im ukázali, že niekedy je zaujímavejšie vytvoriť si tú hru sám, ako ju iba hrať a prijímať veci nastavené niekým iným,“ uviedla Petra Kotuliaková, koordinátorka aktivít združenia AJ Ty v IT.

Iniciatíva EU Code Week vznikla v tíme poradcov viceprezidentky Európskej komisie zodpovednej za digitálnu agendu Európy Neelie Kroes. Iniciatívu podporuje aj minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a digitálny líder pre SR Peter Pellegrini.

ZUZANA MARUŠINCOVÁ

Agile Breakfast @ FIIT STU

Živá diskusia začala už pred samotnou prednáškou.

Dňa 21. októbra 2014 sa na FIIT po letnej prestávke uskutočnil tretí Agile Breakfast. Tentokrát sme privítali vzácneho hosťa, Arie van Bennekuma, ktorý stál pri zrode Agilného manifestu. Ide o súhrn hodnôt, ktoré formujú progresívny prístup k projektovému manažmentu (a tiež menia zaužívané fungovanie mnohých úspešných firiem). Hlavným cieľom Arieho prednášky bola téma leadershipu a správneho projektového manažmentu. Venoval sa však aj reálnym

príkladom použitia agile i motivácii, ktorá stála za spísaním Agilného manifestu. Zhodnotil, ako vidí stav agility po 13 rokoch a s akými najčastejšími problémami tímov aj organizácií sa stretáva vo svojej praxi. Predstavil množstvo návodov a praktických rád, ako ich riešiť.

„Agile dozrel, odkedy sme spísali Manifest. Stále však máme pred sebou veľa práce. Jednou z vecí, ktoré sme si museli uvedomiť, je, že musíme pracovať na posúvaní Agile vpred, ako v biznise, tak aj vo vzdelávaní. To je aj dôvod, prečo sú podujatia, ako je Agile Breakfast (organizované spoločnosťou Mimacom v spolupráci s FIIT), tak dôležité. Na tomto skvelom podujatí som sa stretol so študentmi, profesormi, konzultantmi, manažermi, agilistami a ďalšími ľuďmi. Všetci dokopy sú tým, čím je Agile dnes, ale takisto aj jeho základom. Agile sa odjakživa presadzoval v rámci komunit založených na princípe šírenia vedomostí, inovatívnosti a publikovania týchto ideí. Stretnutia ako Agile Breakfast v Bratislave ukazujú, ako je tento formát veľmi dôležitý pre Agile. Rád by som poďakoval všetkým účastníkom a sponzorom za organizáciu a teším sa na ďalšie podobné stretnutia.“

Agile Breakfast sa vráti znovu na jar 2015 s ďalšími pútavými témami a rečníkmi.

ZUZANA MARUŠINCOVÁ

Spomienka na Ing. Jozefa Psotku

Pri príležitosti 30. výročia prvého výstupu slovenských horolezcov na najvyšší bod našej Zeme sa na pôde FEI STU 6. novembra 2014 konalo spomienkové zhromaždenie. Stretnutie prebiehalo v Aule prof. Kneppu pod záštitou dekana FEI STU a za významnej podpory Ústavu energetiky a aplikovanej elektrotechniky, ktorý akciu zabezpečil aj po logistickej stránke. Do praktickej podoby ju priviedol kolektív okolo doc. Kopču z Ústavu energetiky a aplikovanej elektrotechniky FEI STU, doc. Harmathu z Ústavu elektroniky a fotoniky FEI STU a prof. Krnu z Klubu slovenských turistov. Všetkým, ktorí im v príprave a pri realizácii pomohli, patrí ich srdečná vďaka.

Dňa 15. októbra 1984 vystúpili na vrchol Mount Everestu južným pilierom v juhozápadnej stene slovenskí horolezci Ing. Jozef Psotka, Ing. Zoltán Demján a príslušník nepálskeho horského kmeňa Šerpov Ang Rita. Progresívnym prvkom ich výkonu bolo, že toto vrcholové družstvo dosiahlo Everest ako prvé bez použitia umelého kyslíka, inou trasou než tzv. „normálkou“, po ktorej prvý raz v histórii vystúpili na Mt. Everest Hillary a Tenzing. Avšak pri zostupe už „normálkou“ sa v noci, za silného mrazu a vetra, pravdepodobne z miest v okolí Ženevskej ostruhy, zrútil Ing. Jozef Psotka a pád dlhý okolo 1 000 m neprežil. Jeho telo 17. októbra priatelia pochovali do ľadovcovej trhliny vo West Cwm (v západnom kotle pod juhozápadnou stenou Mt. Everestu).

Kto bol Ing. Jozef Psotka

Ing. Jozef Psotka sa narodil v roku 1934 v Košiciach. Vyštudoval Elektrotechnickú fakultu SVŠT. Na Katedre elektrotechnológie sa pedagogicky a výskumne venoval najmä technike vysokých napätí a bol aj spoluzakladateľom laboratória VN na vtedajšej KETG. Bol to veľmi skromný, priateľský, ale aj cieľavedomý človek. Študenti a kolegovia ho mali radi a uznávali ho najmä pre jeho profesionalitu a trpezlivosť pri pedagogickej práci. To, spolu so schopnosťou chápať problémy ľudí na začiatku odbornej kariéry a nevšednou ochotou pomáhať, vytváralo tomuto človeku veľmi silnú charizmu. Vďaka tomu ho mnohí z nich potom nasledovali aj v jeho celoživotnej láske – horolezectve, a stali sa aktívnymi vyznávačmi tohto tvrdého športu. Jozef „Juzek“ Psotka bol dlhé roky predsedom horolezeckého oddielu Slávie SVŠT a horolezecká chata v Tatranskom Lieskovi, ktorú, dá sa povedať, postavil vlastnými rukami, nesie plným právom jeho meno.

Ing. Jozef Psotka, zaslúžilý majster športu, bol nesporne osobnosťou, ktorá by aj pre dnešnú generáciu mladých ľudí mohla byť vzorom, a to nielen vo vzťahu ku svojmu povolaniu, ale najmä dnes už zriedkavou nezištnosťou vo vzťahu k svojmu okoliu, k mladým ľuďom. Elektrotechnickej fakulte zostal verný od svojho absolútoria až do svojej tragickej smrti.

Prečo práve spomienka na pôde FEI

Spolok absolventov a priateľov FEI STU na svojom výročnom zhromaždení na jar roku 2004 schválil projekt, ktorým sa má zaviesť tradícia prijímania významných ľudí za čestných členov spolku. Návrh podporil aj vtedajší predseda Spolku a dekan FEI STU profesor Janiček. Prvým čestným členom in memoriam sa 30. novembra 2004 stal Ing. Jozef Psotka. Tým bola súčasne založená aj tradícia 5-ročného cyklu spomienkových zhromaždení prvovýstupu slovenských horolezcov na Mt. Everest. Okrem roku 2004 sa konalo spomienkové zhromaždenie na FEI STU aj 10. decembra 2009.

Priebeh podujatia

Po úvodnom privítaní účastníkov spomienky z radov horolezcov, vysokohorských turistov, príbuzných a známych J. Psotku a členov

akademickej obce, bola minúta ticha za horolezcov, ktorí odišli alebo tragicky zahynuli v poslednom období.

Potom prodekan FEI STU pre vedu a výskum Milan Žiška pozdravil účastníkov zhromaždenia a v krátkom príhovore ocenil prínos J. Psotku pre rozvoj horolezeckého športu na Slovensku najmä vysokoškolského a s rešpektom bývalého študenta ocenil aj jeho pedagogickú a výskumnú činnosť.

V ďalšej časti zhromaždenia sa prítomní pri premietaní diapozitívov, vďaka pútavému a zasvätenému rozprávaniu Ing. Vladimíra Launera, priameho účastníka expedície na Mt. Everest a jednej z veľkých osobností slovenského horolezeckého športu, dostali do atmosféry príprav a priebehu výstupu na najvyšší vrch našej planéty. Fascinujúce zábery z hôr, tých najvyšších, boli nádhernou kulisou jeho vystúpenia.

Dianie v horolezeckom športe, priamo pri realizácii výstupu na Mt. Everest a v období po ňom až do súčasnosti, veľmi zasvätené, pútavo a ucelene po faktografickej stránke popísal Marián Šajnoha. Zhodnotil vývoj slovenského horolezectva a ocenil niektoré špičkové výkony z obdobia po Evereste. Vyzdvihol najmä výkon štvorce Just, Božík, Becík, Jaško, ktorá tragicky zahynula pri prvovýstupe alpským spôsobom cez juhovýchodnú stenu Everestu a prvovýstup Zoltána Demjána na Dhaulagiri (8 167 m) v roku 1983.

Paralelne s dianím na „najvyššej úrovni“ a inšpirovaná tým, čo sa tam „hore“ dialo, narastala v zlatej ére nášho horolezectva aj aktivita v komunite vysokohorských turistov. Jedným z ich vrcholových výkonov bol 2 000 kilometrový prechod Karpatského oblúka. Túto akciu predstavil vo svojom vystúpení jej organizátor a priamy účastník prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc., súčasný predseda komisie pre expedičnú turistiku Klubu slovenských turistov.

Mnohým sa potom nechcelo iba tak odísť a rozhovory ľudí, ktorí sa stretli pri tejto nevšednej príležitosti a po rokoch si konečne mohli nielen podať ruky, ale aj povedať viac, než už bolo povedané, trvali ešte dlho po skončení oficiálneho programu. To nás ako organizátorov veľmi hrialo a bolo nám tou najlepšou odmenou za vynaloženú námahu.

MIROSLAV KOPČA
koordinátor projektu
Foto: VLADIMÍR LAUNER

Študenti STU na veľtrhoch vzdelávania

